

se svých práv vzdává, když už byl pracovní poměr zrušen, ať normálním či abnormálním způsobem. Podobného výkladu text nového zákona (jenž v tom směru byl převzat z § 1044 osnovy obč. zák.) po našem soudu již nedopouští.»

K o b l i ž e k («Kolektivní smlouva pracovní«). zabývá se na straně 107 nsl. podrobně otázkou vzdání se nároků ze smlouvy kolektivní. Mimo jiné praví:

»Zdálo by se, že vzdání se nároků jest nepřipustné vzhledem k nezměnitelnosti kolektivní smlouvy. Odpověď na tuto námitku jest jediné možná s hlediska časového, t. j., když vzdání se nároků budeme sledovati právě v rozvoji smluvně kolektivního procesu. Princip nezměnitelnosti vylučuje vzdání se nároků plynoucích z kol. smlouvy pro budoucnost; v tom směru jest jednotná jak literatura, tak judikatura. Vždyť kdyby vzdání se pro budoucnost bylo uznáno, tedy znamenalo by to neoprávněnou změnu pracovní smlouvy.

Jest řešiti jen otázku, zda je přípustno vzdání se nároku z kolektivní smlouvy pro minulost. V zásadě nutno přisvědčiti totiž, že jest právně účinné vzdání se již nabytých nároků. Žádná zákonná norma ani kolektivní smlouva nenutí zaměstnance, že musí požadovati, aby všechny jeho nároky byly splněny; kdybychom popřeli možnost vzdání se nároků, musili bychom stejně odmítnouti možnost narovnání mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, což by odporovalo platnému právnímu řádu.»

»Výslovné ujednání jest nejčastější v případech t. zv. potvrzení vyrovnání (Ausgleichs-quitting), kterým zaměstnanec prohlašuje, že veškeré jeho nároky vůči zaměstnavateli jsou vyrovnány. I důležité tu jest, kdy potvrzení bylo

vystaveno: při ukončení služebního poměru může se zaměstnanec platně vzdáti nároků, neboť ujednání toto nemá povahu smlouvy služební, netýkají se ho kogentní ustanovení pracovní smlouvy, omezující volnost smluvní, též existenční újmy zde není, nýbrž se jedná o smír podle § 1380 obč. zák., pro něž platí příslušná ustanovení obč. zákona. Jest ovšem otázka, jak pohlížeti na platnost potvrzení o vyrovnání, které zaměstnanec podpisuje během svého zaměstnání při měsíční, či týdenní výplatě mzdy. Tu namítají zaměstnanci, že prohlášení (revers) podepisovali pod tíhou důvodné bázne, že by přišli o zaměstnání, kdyby prohlášení nepodepsali. Za platnosti mař. č. 89 ex 1935, kterým byla prodloužena platnost kolektivních smluv, že podle § 4 smlouvou (jednotlivcovou) jednotlivou nesmějí býti mzdové nároky zaměstnancovy zkráceny, jsou taková prohlášení (reversy) neplatna« — a dále str. 108:

»I když právní jednání o vzdání se resp. narovnání nebylo dotvrzeno písemným dokladem, tedy příslušná smlouva sama o sobě jest platná při ukončení služebního poměru, během služebního poměru však za platnosti mař. č. 89 ex 1935 jest neplatna.«

Vidíme tedy, že zásadně jest možna úmluva o vzdání se nároků z pracovní smlouvy, pokud jedná se o nárok upravený předpisy velícími, jediné při skončení pracovního poměru. Během pracovního poměru nelze se těchto nároků vzdáti, a to ani pro praeterito, ani pro futuro.

(Pokračování.)

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1151.

2414.

Zaměstnancova odměna (plat) nemusí záležeti v určité hotovosti; zaměstnavatel může odměniti zaměstnance i tak, že mu poskytuje příležitost k jistému výdělku. (Rozh. nejv. soudu z 16. X. 1936, Rv II 539/36, Váž. obč. 15.515.)

Rozhodnými znaky služební smlouvy jsou, že jde o osobní a hospodářské podřadění zaměstnaného v organismu podniku zaměstnavatelova, zvláště o práci podle nařízení a dispoic zaměstnavatelových s jeho prostředky pracovními, o osobní povinnost zaměstnancovu a o jeho osobní nárok na práci (Sb. n. s. čís. 7845 a 10.402.)* Všechny tyto složky vyplývají ze skutečností nižšími soudy zjištěných. Z tohoto zjištění je též patrné, že žalobkyně neměla podílu na zisku a ztrátě v podniku žalované strany a že jí naopak

* Váž. obč. 7845 (rozh. z 3. III. 1928, Rv I 795/27): Při smlouvě služební jest sice zaměstnanec povinen pracovati pod vedením zaměstnavatele a podle jeho poukazů, není však od něho odvislým.

Obchodním zmocněncem může býti i samostatný obchodník (i těch společníků), nevyžaduje však, by obchodní zmocněnec byl k principálu v poměru odvislosti. Požadavek odvislosti zaměstnance nelze dovoditi ani ze zákona o obchodních pomocnicích.

Váž. obč. 10.402 (rozh. z 19. XII. 1930, R II 439/30, v »Pracovním právu« č. 213): Rozlišující znaky mezi smlouvou služební a smlouvou o dílo.

Váž. obč. 13.588 (rozh. z 1. VI. 1934, R I 491/34): Předpokladem pro přiznání přednostního pořadí nemocenskému pojištění není, by nemovitost sloužila výlučně nebo převážně výdělečným podnikům dlužníka, nebo robeného výdělkové daní.

byla odměna upravena mimo pevný peněžní plat ještě další částkou podle rozsahu práce žalobkyni samou v podniku tom vykonané (3% provise z obrátu), a proto tu nelze mluvit o společenské smlouvě podle § 1175 obč. zák. Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí ve Sb. n. s. čís. 13.588, k němuž se poukazuje, že zaměstnancova odměna nemusí záležeti jen v určité hotovosti a že je též možným, že zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci příležitost k jistému výdělku, jež podle okolností lze očekávati. Tomu tak bylo v souzené věci, neboť bylo zjištěno, že žalobkyni bylo žalovaným společenstvem též dovoleno, aby vedle prodeje zboží, jí společenstvem dodávaného, zavedla si v místnostech podniku prodej housek, chleba, vajec atd. na vlastní účet. Tato zvláštní výhoda nezměnila však nic na povaze její smlouvy jako smlouvy služební. Nezáleží na tom, byla-li tato výhoda odměnou za hodiny přes čas a za nevyčerpanou dovolenou, čili nic.

§ 1159.

2415.

K účinnosti výpovědi služebního poměru zaměstnavatelem stačí, že byla dožána osobě, která byla podle předpisu poštovního řádu oprávněna ji za zaměstnance přijmouti; zaměstnavatel může zaslati výpovědní dopis na poslední jemu známou adresu zaměstnancovu. (Rozh. nejv. soudu z 2. X. 1936, Rv I 2011/36, Váž. obč. 15.458.)

Ani podle zásad akceptační teorie není třeba k účinnosti výpovědi, aby vypovídaný nabyl o ní vědomosti, stačí, že ho došla včas, a nesejde na

tom, kdy seznal obsah výpovědního dopisu. Nebezpečí opožděného dojití nese ovšem vypovídatel, avšak v souzené věci nebyla dána výpověď opožděně, ježto žalobci byla dána dopisem ze dne 18. září 1935 a došla na jeho řádnou adresu do jeho trvalého bytu v P. dne 19. září 1935, takže mezi tímto dnem a ukončením lhůty šestitýdenní (t. j. 31. října 1935) byla zachována celá smluvná lhůta šesti týdnů (§ 902 obč. zák.). Zákon neustanovuje, že písemná výpověď musí být doručena zaměstnanci přímo do vlastních rukou, stačí, že byla dodána osobě, která ji za něho podle předpisu poštovního řádu mohla přijati. V souzené věci byl výpovědní dopis doručen manželce žalobcově dne 19. září 1935, tedy včas; nebylo prokázáno, že jmenovaná podle předpisů poštovního řádu nebyla oprávněna jej přijmouti. Neprávem vytýká žalobce, že dopis neměl mu být zaslán do jeho bytu v P., ježto žalovaná věděla, že je na cestách a že ho tedy dopis nemůže dojíti v P. Vždyť žalovaná nevěděla, kde žalobce dne 19. září bude, ježto posledně hlásil firmě dne 11. září 1935, že mu korespondence může být zasílána do 16. září 1935 do M., a ač měl od žalované dopisní papír s předtiskem, kam cestuje a kde ho v kterém hotelu zastihne korespondence, a ač podle smlouvy měl z cesty denně referovati a uvést místo pobytu, již neuváděl, kam mu mají být dopisy zaslány. Opominul-li žalobce svou dočasnou adresu oznámiti žalované formě, šlo to na jeho vrub, zaměstnavatelka nemohla tímto opominutím být připravena o právo výpovědi a byla oprávněna výpovědní dopis žalobci zaslati do místa jeho řádného pobytu na známou jí adresu.

§ 1163.

2416.

Je-li trvalé pracovní místo zaměstnancovo jinde než v bydlíšti nebo sídle firmy zaměstnavatele, jest potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) vydati zaměstnanci v místě, kde skončil jeho pracovní poměr.

Zaměstnavatel ocitá se v prodlení s vydáním vysvědčení zaměstnanci skončením služebního poměru, ať jde o služební poměr podle zák. č. 154/34 Sb. z. a n., nebo podle zák. č. 20/10 ř. z., nebo podle § 1163 obč. zák., okamžikem, kdy zaměstnanec požádal o vysvědčení. (Rozh. nejv. soudu z 21. I. 1937, Rv II 1011/36 Váž. obč. 15.758, Úr. sb. 3059.)

Jak podle § 44 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., tak i podle § 39 zákona č. 20/1910 ř. z. a podle § 1163 obč. zák. jest zaměstnavatel povinen vydati zaměstnanci při skončení pracovního (služebního) poměru potvrzení o zaměstnání (vysvědčení). Z těchto zákonných ustanovení vyplývá, že zaměstnanec si musí potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) u zaměstnavatele vyzvednouti. Z dotčených zákonných ustanovení však také plyne, že zaměstnavatel musí potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) připravit, aby si je zaměstnanec při skončení pracovního poměru mohl vyzvednouti, že tudíž potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) má být zaměstnanci vydáno na tom místě, kde se skončil jeho pracovní (služební) poměr, neboť ze slov »při skončení pracovního poměru« (služebního poměru) nutno usuzovati, že zaměstnanec, konče své zaměstnání na určitém místě a odcházeje ze zaměstnání, má zároveň obdržeti potvrzení o zaměstnání (vysvědčení), čímž mu má být umožněno, aby si ihned po vystoupení ze zaměstnání mohl hledati zaměstnání nové, maje již potvrzení o zaměstnání od dřívějšího zaměstnavatele. V tomto svém

zájmu byl by zaměstnanec poškozen, kdyby o místě vydání potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) rozhodovalo sídlo závodu zaměstnavatelova, kde jest soustředěna správa celého podniku, tvořícího souhrn jednotlivých, na různých místech zřízených závodů vedlejších, u něhož byl zaměstnanec zaměstnán. Poněvadž jest nesporné, že žalobce byl zaměstnán u žalované firmy v B., byla žalovaná firma povinna vydati žalobci potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) v B. Zaslání potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) dělo se tudíž ma nebezpečí žalované firmy, i když žalobce, neobdržev vysvědčení v B. při skončení svého zaměstnání, žádal o jeho zaslání na svou adresu v B., neboť tato jeho žádost se po tvrzením jím odmítnutí jeho původní žádosti o vydání potvrzení o zaměstnání jeví jako popohánění žalované firmy k splnění její povinnosti zaměstnavatelské a nikoli jako nový návrh žalobcův na zaslání potvrzení o zaměstnání způsobem jím samým zvoleným, tedy na jeho nebezpečí. Nelze na to usuzovati ani z udání adresy žalobcovy v B., ježto nejša již ve službách žalované firmy, byl oprávněn jí oznámiti, kde se zdržuje a kde jest ochoten potvrzení o zaměstnání přijmouti, když mu je sama nevydala v místě propuštění. Odvolací soud proto neprávem usoudil, že se žalovaná firma neoctla v prodlení s vydáním potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) již proto, že je odeslala na adresu žalobcem samým určenou. Nutno však dále uvážiti, od kterého okamžiku byla žalovaná firma v prodlení, nevyhověla-li své zákonem jí uložené povinnosti k vydání potvrzení o zaměstnání. Poněvadž žalovaná firma ani netvrdila, že jí nebylo možno, aby připravila potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) pro okamžik propuštění žalobce ze svých služeb, nastalo by prodlení na její straně skončením pracovního poměru, tudíž dnem 3. července 1935, kdy pracovní poměr žalobcův bylo posuzovati podle zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., podle kterého není třeba, aby zaměstnanec žádal o vydání potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) (§ 44 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n.), maje jen povinnost vyzvednouti si je. O této otázce nelze spolehlivě rozhodnouti, ježto nebylo zjištěno, jaké služby konal žalobce u žalované firmy, neboť žalobce tvrdil, že konal vyšší služby, kdežto žalovaná firma namítala, že mu podle pravdy potvrdila, že u ní byl zaměstnán jako obuvník. Dále nelze z dosavadních zjištění seznati, zda žalobce přerušil pracovní poměr u žalované firmy, jak jest to zřejmé z potvrzení ze dne 10. července 1935 co do pravosti žalobcem popřeného, v době mezi 7. listopadem 1931 a 6. dubnem 1932, neboť ustanovení zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., nabyvšího účinnosti dnem 19. srpna 1934, nevztahovala by se vůbec na pracovní poměr žalobcův u žalované firmy, skončivší se dnem 7. listopadu 1931, a vydání vysvědčení o práci žalobcově do tohoto dne bylo by posuzovati buďto podle § 39 zákona č. 20/1910 ř. z., nebo podle § 1163 obč. zák., kterážto ustanovení by platilo pro posouzení nároku žalobcovy na náhradu škody, kdyby bylo zjištěno, že byl u žalované firmy zaměstnán jako obuvník po celou dobu. Tato zákonná ustanovení vyžadují od zaměstnance, aby žádal o vydání vysvědčení o své práci, takže prodlení zaměstnavatelovo s vydáním pracovního vysvědčení nastane až po žádosti zaměstnancově o vydání tohoto vysvědčení. Byla by tudíž žalovaná firma v prodlení s vydáním pracovního vysvědčení až poté, co žalobce požádal o jeho vydání, a toto její prodlení by trvalo tak dlouho, dokud žalovaná firma ne nabídla žalobci nové potvrzení o zaměstnání (vy-

svědčení), což žalovaná firma tvrdila, o čemž však odvolací soud nečinil zjištění. Odvolací soud, posoudiv věc s nesprávného právního hlediska nečinil potřebných zjištění a věc není zralá k rozhodnutí (§ 35, druhý odstavec, zákona č. 131/1931 Sb. z. a n.). Kdyby odvolací soud po novém projednání věci dospěl k závěru, že žalovaná firma byla v prodlení s vydáním potvrzení o zaměstnání (vysvědčení), bylo by zjistiť skutkový podklad pro řešení otázky, zda žalobci vznikla z prodlení žalované firmy nějaká škoda a zda byla vůbec v nějaké příčinné souvislosti s tím, že mu nebylo vydáno potvrzení o zaměstnání (vysvědčení) za období jeho práce do 7. listopadu 1931, nebo že mu bylo vydáno opožděně.

Obchodní pomocníci

§ 39.

2417.

Zaměstnanec se může domáhati na bývalém zaměstnavateli náhrady škody vzniklé mu tím, že nemohl najít nové místo proto, že byl dán na t. zv. »černý index« z popudu nebo s vědomím a souhlasem zaměstnavatelovým.

Učinil-li zaměstnavatel na svého zaměstnance vědomě nesprávné trestní oznámení nebo takové trestní oznámení, o němž při náležité péči a pozornosti mohl seznati, že se opírá o okolnosti, jež nemohou přivoditi kladný výsledek trestního stíhání, odpovídá zaměstnanci za škodu uvedenou v § 1330 obč. zák. (Rozh. nejv. soudu z 18. II. 1937, Rv I 148/37, Váž. obč. 15.835.)

Žalobce opírá však náhradu škody též o to, že mu trestním oznámením žalovaného zaměstnavatele vznikla škoda proto, že nemohl najít nové zaměstnání, a tutéž škodu uplatňuje vlastně i z toho důvodu, že se na zakročení zaměstnavatele dostal na »černý index«. Domáhaná škoda je tedy v podstatě opřena o dva důvody, jednak že žalovaná firma učinila na žalobce neodůvodněné trestní oznámení, jednak že se na její zakročení dostal na »černý index« a žalovaná se ani dodatečně nepostarala o výmaz jeho jména z uvedeného indexu. Podle § 39 zákona č. 20/1910 ř. z. nejsou ve vysvědčeních přípustné zápisy a poznámky, které by ztížily zaměstnanci možnost najít nové místo. Nejsou-li dovoleny takové zápisy a poznámky, mezi něž patří také tajná znamení, jež mají upozorniti na zaměstnance, jest pokládati za stejné nedovolené t. ř. »černé listky«, t. j. seznamy nebo oznámení podnikatelům stejného odvětví, imž mají býti upozorněni, aby nepřijímali určitých zaměstnanců, neboť mají tentýž účel jako ony zápisy, poznámky a znaménka ve vysvědčeních. Prokáže-li tudíž žalobce, že žalovaná firma dala k tomu podnět, aby se dostal na »černý index«, po případě, že se tak stalo s jejím vědomím a souhlasem, může se na ní domáhati náhrady škody vzniklé mu tím, že proto nemohl najít nové místo, a musí jen ještě dokázati, že se odmítnutí nových zaměstnavatelů stalo právě proto, že jeho jméno bylo zapsáno v indexu. Bude-li to prokázáno, může soud při stanovení výše škody po případě i postupovati podle § 273 c. ř. s. Avšak i kdyby se žalobci nezdařil důkaz, že firma ho dala na »černý index«, anebo že byla na tom nějak účastna, může se na ní domáhati náhrady vzniklé mu na výdělků (§ 1330 obč. zák.), prokáže-li, že firma učinila naň vědomě nesprávné trestní oznámení, po případě takové oznámení, při němž, kdyby byla dbala náležitě pile a pozornosti, mohla seznati, že se oznámení opírá o okolnosti, jež nemohou přivoditi kladný výsledek trestního stí-

hání, a že tímto bezprávným jednáním vznikla mu škoda z toho, že nemohl najít nové služební místo.

Zemědělská zaměstnanci

2418.

Čelaďinský pomer (§ 1 zák. čl. XLV/1907) nezakládá službu takej osoby, ktorá sa zaviazala len na konanie určitých prác tak, že smluvou, so svojim zamestnavateľom uzavretou, nie je hatená v tom, aby svojim pracovným časom a pracovnou silou, zbývajúcimi po vykonaní týchto prác, voľne mohla disponovať. (Rozh. nejv. soudu z 15. XII. 1936, Rv III 873/36-2, Sb. min. sprav. č. 193.)

Podľa § 8 zák. čl. XVI/1910 je zamestnavateľ povinný od každého svojho hospodárskeho čeladina zaplatiť vopred do Slovenskej pokladnice pre hospodárskych robotníkov poisťný príspevok. Porušenie tejto povinnosti má za následok odškodňovaciu povinnosť zamestnavateľa voči hospodárskemu čeladinovi podľa § 24 zák. čl. XVI:1902, a to v rozsahu, že má zamestnancovi nahradiť to, čo by tento pri vyhovení so strany zamestnavateľa hore citovanej povinnosti bol býval od spomenutej pokladnice.

Spor rozhodujúcou je tedy otázka, či žalobkyňa spadala podľa povahy svojho pracovného pomeru ku žalovanému do kruhu hospodárskej čeladi.

Osoba, ktorá sa zaviazala ku konaniu práce spôsobom v § 1 zák. čl. XLV:1907 uvedeným, aj za trvania iných zákonných podmienok, môže byť za hospodárskeho čeladina považovaná len vtedy, jestliže ňou podujatá práva má povahu ustavičnosti (kontinuity), to je, jestliže za trvania smluvného pomeru zamestnanec celú svoju prácu používa v záujme uzmluvenej služby v prospech zamestnavateľa. Následkom toho nezakladá čelaďinský pomer službu takej osoby, ktorá sa zaviazala len na konanie určitých prác tak, že smluvou so svojim zamestnavateľom uzavretou nie je hatená v tom, aby svojim pracovným časom a pracovnou silou, zbývajúcimi po vykonaní týchto prác, voľne mohla disponovať.

Podľa smerodajného zistenia nižších stolíc (§ 534 Osp.) bola žalobkyňa zamestnaná u žalovaného ako dojička kráv, jej povinnosťou bolo trikrát denne podojit kravy; za túto prácu dostávala mesačne 60 Kč. Tvrdenie žalobkyne v dovolacej žiadosti, že táto práca je denne plne zamestnávala, je v rozpore so zistením súdov nižších stolíc, podľa ktorého vedľa tejto práce vykonávala žalobkyňa aj práce nádeničke za zvláštnu odmenu.

Keďže ale žalobkyňa ani následkom povahy svojho pomeru k žalovanému, založeného smluvou dotyčne práci pri dojení kráv, ani následkom práce, pri ktorej ju úraz stíhol, ako práce nádeničkej pri vození pšenice, nemusela byť podľa zákona proti úrazu poistená, žaloba postráda právneho základu.

Dovolená

2419.

Zamestnanec, ktorý si nevzal dovolenú v dôsledku hrozby zamestnavateľa, že prepustí každého, kto si bude pýtať platenú dovolenú, má nárok na odškodné za nepoužitú dovolenú. (Rozh. nejv. soudu z 19. I. 1937, Rv III 918/36, Úr. sb. 3047.)

Podľa § 11 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n. nepatrí platená dovolená zamestnancom, ktorí v roku,

v ktorom by mali nárok na dovolenú, boli z práce prepustení z dôležitých dôvodov, ktoré opravňujú zamestnávateľa zrušiť pracovný pomer bez výpovedi, a zamestnancom, ktorí dovolenú bezdôvodne nenastúpili.

Odvolačí súd zistil na základe výsledkov vykonaného dokazovania, že žalovaný odopieral poskytnúť žalobníkom platenú dovolenú, tvrdiac, že u neho taká dovolená nejestvuje a že vóči stolárskym pomocníkum, ktorí platenú dovolenú žiadali, prejavil, že komu sa to nepáči, môže z práce odísť. Zistil ďalej odvolací súd, že tí žalobníci, ktorí platenú dovolenú nežiadali, nerobili tak preto, že od ostatných zamestnancov počuli, že žalovaný každému, kto platenú dovolenú pýta, hrozí prepustením, a preto mali obavu, že by prišli o zamestnanie.

Podľa skutkového stavu, zisteného odvolacím súdom, nežiadali rešp. nenastúpili žalobníci dovolenú zo zavinenia žalovaného, v chováni ktorého treba spoznať odoprenie dovolenej a je preto ich nárok na odškodné za nepoužitú dovolenú po práve.

Domácká práca

2420.

Živnostenské společenstvo není legitimováno ke stížnosti na usnesení ústřední komise domácké práce pro výrobu zboží sklárského v Praze o nejnižší sazbe čistě týdenní mzdy a režijních příplatků mzdových v oboru domácího zpracování a zušlechťování dutého skla a na výnos min. sociální péče usnesení ono potvrzující. [O ustanovení § 116 a) živn. řádu nelze oprítí legitimaci společenstva ke stížnosti ve věci, o kterou jde, ježto žádný z případů rekursního práva společenstva v tomto předpisu uvedených nevztahuje se na ustanovení nejnižší mzdy pro domácké dělníky a dílenské pomocníky ve smyslu zákona čís. 29/1920 Sb. Není také speciálního zákona, který by v tomto případě živnostenskému společenstvu stížní právo propůjčoval, zejména není předpisem takovým zákon č. 29/1920 Sb., neboť podle § 16 tohoto zákona mohou sice proti usnesení ústřední komise o stanovení nejnižší mzdy pro domácké dělníky podávat určité subjekty námítky, ale živnostenská společenstva mezi těmito subjekty uvedena nejsou. Stížní legitimaci společenstva nelze dovoditi z ustanovení § 114 živn. řádu a § 1 stanov společenstva, neboť živn. řád neposkytuje společenstvům stížní právo ve všech případech, které vůbec nějak rámcem působnosti společenstev se dotýkají, nýbrž jen v případech v § 116 a) živn. řádu vypočtených, jež stanovami doplňovati nelze. (Usnesení nejv. spr. soudu z 3. VI. 1936, č. 3367/35-1, BohA DIV.)

Pracovní doba

§ 1.

2421.

Předpisy zákona o osmihodinové době pracovní č. 91/1918 Sb. z. a n. neplatí pro služební smlouvy sjednané, byť i mezi československými státními příslušníky, v cizině (v Iranu), byly-li i tam práce na základě těchto smluv zaměstnaní konány. (Rozh. nejv. soudu z 7. I. 1937, Rv I 242/36, Váž. obč. 15.729, Sb. min. sprav. 197.)

V dovolacím řízení jde již jen o to, zda žalobní nárok na náhradu za práci přes čas mimo osmihodinovou dobu pracovní jest proti žalované firmě odůvodněn jako nárok z jejího bezdůvodného obohacení ke škodě žalobcově. Žaloba dovozuje oprávněnost svého žalobního nároku především z toho, že nárok ten jest posuzovati podle záko-

na č. 91/1918 Sb. z. a n., že žalovaná firma neměla povolení příslušného úřadu pro práci přes čas a že jest hodnotou práce přes čas obohacena. Užití ustanovení zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. odůvodňuje právní zásadou, že právní poměr mezi oběma Československé republiky, založený pracovní smlouvou sjednanou v tuzemsku, jest posuzovati podle tuzemských zákonů, tudíž i podle zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. Ze zjištění napadeného rozsudku však plyne, že pracovní smlouva mezi žalobcem a žalovanou firmou byla sjednána v cizině, neboť ji se žalobcem sjednal za žalovanou firmu ing. B. v Iranu. Šlo o sjednání pracovní smlouvy mezi přítomnými osobami a místem sjednání této smlouvy byl Iran (Persie), ať již byl ing. B. zmocněncem žalované firmy či nikoli, neboť pozdějším schválením pracovní smlouvy se žalobcem sjednané se nic nezměnilo na místě sjednané smlouvy, ani na platnosti právní zásady § 37 obč. zák., že smlouvu v cizině sjednanou jest posuzovati podle práva platného v místě sjednání. Sjednávající pracovní smlouvu v Iranu (Persii), nebyly strany nijak omezeny ve své způsobilosti k právním jednáním a k právním činům ve smyslu § 4 obč. zák., což plyne z povahy zákona o osmihodinové době pracovní č. 91/1918 Sb. z. a n. Dotčený zákon byl vydán — jak o tom svědčí motivy k vládní osnově tohoto zákona — k hospodářské, zdravotní a kulturní ochraně zaměstnanců a patří proto podle svého obsahu k zákonům sociálně politickým, tudíž do oboru práva veřejného. Do práva soukromého zasahuje uvedený zákon jen nepřímo tím, že nedopouští, aby pracovní smlouvou byly jeho předpisy o trvání pracovní doby obcházeny. Jest proto jen zkoumati, zda bylo pracovní smlouvou sjednanou se žalobcem upraveno trvání pracovní doby, na které by se vztahoval zákon č. 91/1918 Sb. z. a n. Žalobce byl zjednan pro práci v Iranu (Persie) a nikoli pro závod žalované firmy v tuzemsku, který by podléhal doзору tuzemských úřadů podle § 6 zákona č. 91/1918 Sb. z. a n., žalobce také jen v Iranu (Persie) pracoval a tam byl žalovanou firmou také placen za svou práci, ať byla mzda vyplácena přímo tam nebo k jeho poukazu vyplácena někomu jinému. Podle toho šlo o výkon práce v cizině v závodě, jenž ani nepatřil žalované firmě, a proto se obsah smlouvy nedotýkal ustanovení zákona č. 91/1918 Sb. z. a n., jenž předpokládá, že výkon práce podléhá doзору tuzemského dozorního úřadu. Nelze proto obsah smlouvy, pokud jí byla stanovena pracovní doba delší než osm hodin, pokládati s hlediska zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. za nedovolený zákonem, a tedy podle § 879 obč. zák. za nicotný, třebaže jsou obě smluvní strany příslušníky Československé republiky.

2422.

Keď zamestnávateľ neposkytol zamestnanci napriek výslovnému zákonnému ustanoveniu nezbytný pracovný kľuč na miesto pracovnej nedele v iný deň, musí byť zamestnanecovi práca po dobu toho kľuču, tedy v nedeľu konaná, bezpodmienečne zaplatená. (Rozh. nejv. soudu z 19. I. 1937, Rv IV 640/36, Sb. min. sprav. č. 198.)

Prvostupňový súd zistil, že strany stanovily pri dojednaní pracovnej smlouvy presne, aké práca má žalobník konať, že okrem pekárskych prác bude žalobník roznašať chlieb a pečivo a že bude pracovať aj v nedeľu. Toto zistenie prevzal odvolací súd a doplnil ho tak, že podľa nesporných prednesov strán dostával žalobník 100 Kč týždenne a denne 1 kg chleba v cene 2,30 Kč a že pracoval vo všedné dni 3 hodiny prez čas a v

nedel'u 8½ hodiny. Z tohoto zistenia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobník obdržal v paušálnej dobe vopred za všetky smlúvené práce dojednanej mzde aj odmenu za práce prez čas. V dôsledku toho nemôže žalobník žiadať, aby mu práca prez čas bola ešte raz platená, a pokiaľ práca prez čas bola žalobníkovi zaplatená, nebol žalovaný touto prácou bezdôvodne obohatený.

Odvolací súd zistil, že žalobník nemal iný deň voľný na miesto nedele, kedy pracoval. Podľa § 4 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. musí sa poskytnúť zamestnancovi raz v týždni nerušená prestávka aspoň 32 hodín. Tato prestávka pripadá v závodoch, v ktorých sa nepracuje nepretržite, zpravidla na nedel'u. Keď ale žalovaný neposkytnul žalobníkovi napriek výslovnému zákonnému ustanoveniu nezbytný pracovný klud na miesto pracovnej nedele v iýn deň, musí byť žalobníkovi práca po dobu tohoto kludu, tedy v nedel'vi konaná, bezpodmienečne zaplatená. Paušálna mzda za smlúvenú týždennú prácu, ktorá trvala 74½ hodín, činila 116 Kč 10 h, tedy hodinová mzda 1 Kč 56 h. Žalobník pracoval 26 nedel', tedy 221 hodín, patrí mu preto za túto prácu 344 Kč 76 h.

Závodní výbory

§ 2. 2423.

I. Pre pôsobnosť dôverných zamestnaneckých odborov v súkromných železničných podnikoch neplatí zákon o závodných výboroch č. 330/1921 Sb. z. a n., ale výnos min. železníc č. 1060/1920.

II. Železničný podnik nepotrebuje ku zmenám zamestnaneckých miezd súhlasu dôverníckeho výboru zamestnancov. (Rozh. nejv. soudu z 30. X. 1936, Rv III 730/36, Váž. obč. 15554, Úr. sb. 2906.)

Podle § 56 zák. čl. XVII:1914 mohou se železnice ve svých služebních rádech uchýliti od předpisu tohoto zákona se svolením ministra obchodu — nyní železníc — jen potud, pokud opatření jejich služebních řádů nejsou v rozporu se zákonem, nýbrž jej doplňují nebo stanoví pro zaměstnanectvo příznivější služební podmínky.

Úpravu služebního platu ponechává zákon zaměstnavateli (1. odst. § 25), proto platový regulativ, i když snižuje platy železničních zaměstnanců, nepřiči se zákonu.

Obmezuje se proto spor v dalším na otázku, zda platová úprava může se státi platně jen za součinnosti zamestnaneckého výboru — výboru důvěrníků — jak to tvrdí žalobce, či samostatně železničním podnikem, jak to tvrdí žalovaná dráha.

Nesprávným je v tom ohledu názor dráhy, že výnos min. železníc z 1. července 1920, čís. 1060/Pres., vztahuje se na soukromé železnice jen, pokud jde o zřízení důvěrnických odborů zamestnaneckých, jinak však že platí pro ně zákon o závodních výborech čís. 330/1921 Sb. z. a n., neboť přiči se ustanovení zákona čís. 330/1921 (§ 2), jímž bylo nařízeno, že dosavadní důvěrnické sbory v železničních podnicích zůstávají i nadále v činnosti a kde dosud zřízeny nebyly, zřídí se dle zásad platných u státních drah.

Tímto ustanovením nejen došla zákonného uznání instituce dosavadních důvěrnických výborů již dříve zřízených a cit. min. výnosem organizačně upravených u státních drah, ale zároveň rozšířena na všechny železniční podniky — i ty, které neprovozuje stát — a to podle zásad platných u státních drah.

Podle tohoto předpisu zákona mají výbory železničního zaměstnanectva u každé — i soukromé — dráhy stejnou působnost, to jest tu, jak

upravena výnosem min. žel. 1060/1920, je tudíž spornou otázkou — po součinnosti zaměstnanectva při platové úpravě — rozhodnouti podle oboru působnosti důvěrnického výboru vyměřeného výnosem 1060/1920.

V otázce mzdy přiznává § 3 důvěrnickému výboru také součinnost, avšak jen tak, že výbor spolupůsobí při dozoru na provádění a dodržování mzdových smluv. Výboru je tedy vyhrazen jen dozor na mzdové ustanovení, nikoli však součinnost se zaměstnavatelem při úpravě mzdy a tak samostatnost železničního podniku v tomto směru daná mu § 25 zák. čl. XVII:1914 zůstala i po vydání zákona čís. 330/1921 Sb. z. a n. a výnosu min. žel. 1060/1920 nedotčena. Proto je i jednostranné vydání platového regulativu ve shodě se zákonem.

§ 3. 2424.

Nález rozhodčí komise, vydaný podle § 3 g) zák. č. 330/1921 Sb. z. a n. v mezích její pravomoci, lze věcně zvrátiti žalobou určovací.

Výrok rozhodčí komise podle § 3 zák. č. 330/1921 Sb. z. a n., že zaměstnavatel jest povinen přijmouti zaměstnance zpět do práce za dřívějších podmínek, nelze pro pochybený žalobní návrh zvrátiti zápornou žalobou určovací, již se domáhá zaměstnavatel výroku, že nález rozhodčí komise »není vůbec po právu«; možná jest jen kladná určovací žaloba, že nález rozhodčí komise jest po právu jen potud, že zaměstnavatel jest povinen vykonati podle své volby jednu z případností, v § 3 řeč. zák. uvedených. (Rozh. nejv. soudu z 11. II. 1937, Rv I 2969/26, Váž. obč. 15822, Sb. min. sprav. 202.)

Předeslati jest, že v souzené věci je napadena správnost nálezu rozhodčí komise, tedy nález po jeho meritorní stránce, že však podle rozhodnutí nejvyššího soudu č. 15240 Sb. n. s., jímž se nejvyšší soud uchýlil od dřívější praxe (Sb. n. s. č. 13.356, 6873, 4363), lze nález rozhodčí komise podle § 3 g) zák. č. 330/1921 Sb. z. a n. i věcně zvrátiti žalobou určovací. Odůvodněna je výtká žalovaných, učiněná již v řízení nižších stolic a opakovaná v dovolací odpovědi, že žalobní žádost jest pochybena. Vždyť žalobkyně ani netvrdí a podle toho, co stanoví § 3 g) zákona č. 330/1921 Sb. z. a n., právem by ani tvrditi nemohla, že rozhodčí komise, shledá-li, že se propuštění dělníkovy jeví jako nespravedlivá příkrst, může též nalézt, aby zaměstnavatel přijal dělníka zpět do práce za dřívějších podmínek zároveň s náhradou za výdělek mezi tím ušlý, a dovolání hájí jen názor, že rozhodčí komise se omezila nepřávnem na tento výrok, nehledíc k jiným dvěma eventualitám v zákoně vysloveným, a že nevyhradila volbu jedné z těchto tří možností žalobkyni, ježto tato volba prý přísluší zaměstnavateli a nikoli rozhodčí komisi. Tím projevila již sama žalobkyně, že nález rozhodčí komise není v celku, nýbrž že je pouze zčásti nesprávný a žalobkyně nemůže se proto domáhati výroku, abv bylo zjištěno, že tento nález »není vůbec po právu« a aby tak byl soudním výrokem odstraněn v celku. Věc se má v podstatě tak, že se tři prvky žalobkyni podle jejího názoru příslušejících byl jí rozhodčí komisi přiznan jen jeden a žalobkyně chce dosáhnouti nápravy tohoto přikrofi. K tomu se však nehodí záporná žaloba určovací, aby byl zvrácen celý nález rozhodčí komise, nýbrž žalobkyně musila by tu vstoupovatí kladnou žalobou určovací (§ 1. odst. 3., zák. č. 217/1925 Sb. z. a n.), v níž by žádala, že nález rozhodčí komise je po právu jen potud, že žalobkyně je povinna podle své volby vykonati jednu

ze tří dotčených jich eventualit, t. j. buď žalované znovu přijati do práce, anebo se jim postarati o jiné zaměstnání, anebo žalovaným dáti odstupné, jež určí rozhodčí komise. Jen při takové úpravě žalobní žádosti bylo by odstraněno nebezpečí soudního zásahu do práva rozhodčí komise hájiti zájmy dělnictva proti nespravedlivým příkrostem se strany zaměstnavatelovy při výpovědi (propuštění) jednotlivého zaměstnance a nebylo by dotčeno právo žalovaných dělnic, jehož nabyly již tím, že rozhodovací komise našla, že se jejich propuštění jevílo jako nespravedlivá příkrst, jež musí býti napraveno žalobkyní. Žalobkyně, jak vyloženo, odporuje jen úzkému výroku rozhodčí komise, zákonem prý neodůvodněnému, a proto není možno napravit tento výrok způsobem v žalobním žádání navrženým, totiž, že nález rozhodčí komise není vůbec po právu.

Pracovní soudy

2425.

I. Domáhal-li se zaměstnanec na zaměstnavateli různých nároků, vyvěrajících z téhož právního poměru (z téže služební smlouvy), sčítají se tyto nároky i pro přípustnost odvolání.

II. V řízení před odvolacím soudem ve sporech pracovních nelze ani obdobně použití předpisů §§ 461—501 c. ř. s., neplatí tu předpisy §§ 482 až 493 c. ř. s. a odvolací soud má konati přelíčení podle všeobecných předpisů o ústním jednání.

III. Otázka, zda povaha prací, které konal žalobce v podniku žalované firmy, byla taková, aby mohl žalobce býti posuzován podle zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n., jest otázkou právní, jejíž řešení náleží soudu a nikoli znalcům. (Rozhodnutí nejv. soudu z 20. V. 1937, Rv II 229/37-1.)

Žalobce, dovozuje, že jako výpravčí (expedient) je soukromým zaměstnancem ve sm. zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., domáhal se na žalované firmě náhrady za výpovědní lhůtu 1350 Kč, peněžitého novoročního 150 Kč, náhrady naturálního novoročního v hodnotě 100 Kč a náhrady za dovolenou 450 Kč, celkem 2050 Kč.

Žalobce mimo jiné nabídl důkaz znalci z oboru textilní výroby o tom, jaké je postavení expedienta ve výrobním procesu, jaké znalosti a zkušenosti se u něho předpokládají, jakým ztratám ve výrobě může zamežiti a jaké ztráty může způsobiti, není-li zde vyškoleného odborníka. Tento důkaz nebyl připuštěn.

Nižší soudy souhlasně zamítly žalobu. Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí a uvedl v důvodech:

V této věci jde o spor z pracovního poměru založeného soukromoprávní smlouvou, vzniklý mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem (§ 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.). Tento spor byl zahájen dne 17. října 1935, t. j. za účinnosti zákona č. 251-1934 Sb. z. a n. u okresního soudu ve F., pro jehož obvod nebyl zřízen ani pracovní soud, ani zvláštní oddělení pro spory pracovní (§ 42 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), a hodí se tudíž na tuto věc ustanovení druhého odstavce čl. IV. zák. čís. 251/1934 Sb. z. a n., že v odvolání proti rozsudkům okresních soudů v pracovních sporech o hodnoty výše než 300 Kč rozhoduje odvolací soud v senátě složeném podle § 32 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ve smyslu § 33 téhož zákona.

Předeslati jest, že se žalobce domáhal na žalovanou firmu různých nároků, vyvěrajících z téhož právního poměru (z téže služební smlouvy) a tyto nároky se tudíž sčítají i pro přípustnost odvolání. Ježto souhrn těchto nároků převyšuje

částku 2000 Kč (čl. IV. zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. a § 34 zák. č. 431/1931 Sb. z. a n.), je dovolání přípustné.

Odvolací soud projednal věci sice v senátě složeném podle § 32 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., avšak nedbal předpisu § 33 dotč. zák., že se věc projednává před odvolacím soudem znovu v mezích určených návrhy stran v odvolání a že o řízení před odvolacím soudem platí tu obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními s tou změnou, že není třeba přípravých podání a že se strany mohou dáti zastupovati osobami jmenovanými v § 23 dotč. zák.

V odvolání vytýkal žalobce prvnímu soudu nesprávné hodnocení provedených důkazů a dolíčil, že první soud nevyšvětlil rozpory ve výpovědích slyšených svědků, že si vybral z jejich výpovědí okolnosti žalobci nepříznivé a nevyšvětlil, proč okolnosti žalobci příznivé pomínil a že první soud z provedených svědeckých důkazů vyvodil nesprávný skutkový podklad pro své právní posouzení. Navrhl proto výslovně, aby byly opakovány výslechy svědků na č. 1. 42 jmenovaných. Odvolací soud však tyto důkazy neopakoval, ač se týkaly jádra sporu, totiž otázky, jaké práce žalobce konal v podniku žalované firmy, a nečinil vlastní skutkové zjištění, nýbrž přezkoumal jen skutková zjištění prvního soudu — jež učinil tento z důkazů jím provedených — prezíraje, že v řízení před odvolacím soudem ve sporech pracovních nelze ani obdobně použití předpisů §§ 461—501 c. ř. s., že tu neplatí předpisy §§ 482—493 c. ř. s. a odvolací soud má konati přelíčení podle všeobecných předpisů o ústním jednání (sb. n. s. 13.247, 13.311 a j.). Řízení před odvolacím soudem je proto neúplné a trpí vadami tak podstatnými, že jimi bylo zamezeno úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře (č. 2 § 503 c. ř. s.).

Řízení jest neúplné i proto, že nebyla vyslechnuta svědkyně R. M. o tom, jaké práce žalobce konal a zda byla podřízena žalobci. Nesejde na tom, že svědkyní navrhovala v řízení první stolice žalovaná firma, když v odvolání, v kterém jsou přípustnými novoty, výslech svědkyně byl nabídnut žalobcem. Naproti tomu je schválení názor odvolacího soudu, že o tom, jaké práce konal žalobce v podniku žalované firmy, mohou jen vypovídati svědci, a že otázka, zda povaha těchto prací byla taková, aby mohl žalobce býti posuzován podle zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., jest otázkou právní, jejíž řešení náleží soudu a nikoli znalcům. Nebylo tudíž třeba vyslechnouti znalce z oboru textilního, jak to navrhl žalobce.

Zda bude třeba provésti podpůrný důkaz výslechem stran, bude posouditi odvolacímu soudu až po náležitém provedení odvolacího jednání ve smyslu § 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.

JUDr. Karel Bureš, Náchod.

§ 23.

2426.

I. Ustanovenie § 23 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., podľa ktorého pred pracovními súdmi je advokátske zastúpenie vylúčené v sporoch, ktorých predmet nemá hodnotu vyššiu než 1000 Kč — vzťahuje sa aj na spory, v ktorých pojednávajú okresné sudy namiesto pracovních súdov v smysle § 42 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a ktoré boly započaté po účinnosti zákona č. 251/1934 Sb. z. a n.

II. Závad v zmocnení všima si pracovní súd v smyslu § 19 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a § 110 Osp. z úradu. K závadám zmocnenia patrí aj okolnosť, že ako zmocnenc vystupoval advokát

v spore, v ktorom je advokátske zastúpenie podľa § 23 zák. č. 131/1931 a čl. IV., odst. 2. zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. vylúčené. Rozh. nejv. súdu z 24. XI. 1936, Rv IV 478/36, Váž. obč. 15.650, Úr. sb. 2954, Sb. min. sprav. 185.

Podľa § 23 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n. môžu sa strany dať pred pracovným súdom zastupovať každou svojprávnou osobou, ktorá je schopná pred súdom konať, a v sporoch, ktorých predmet nemá hodnotu vyššiu než 1.000 Kč, je vylúčené zastúpenie advokátom. Podľa čl. IV., odst. 2. zák. čís. 251/1934 Sb. z. a n. platí toto ustanovenie o zastupovaní strán pred súdom pracovným tiež pre spory, v ktorých pojednávajú okresné sudy namiesto súdov pracovných podľa § 42 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n. O taký spor ide, lebo žalobník sa domáha na žalovanom nedoplatku mzdy, ktorý nie je vyšší ako 1.000 Kč, a spor bol zahájený za účinnosti zákona čís. 251/1934 Sb. z. a n. K termínu na zahájenie sporu dostavil sa za žalobníka advokát dr. Rudolf W., ktorý predniesol žalobu a žalobníka zastupoval na ďalších pojednávaniach pred súdom I. stolice. Žalobník sám sa pojednávania pred súdom I. stolice nezúčastnil. Zastupovanie advokátom bolo však vylúčené a tak nebol žalobník pred súdom I. stolice vôbec zastúpený. V dôsledku toho je celé pokračovanie jak pred súdom I. stolice, tak pred odvolacím súdom prevedené nezákonné. Bolo preto treba v smysle § 31 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n. a §§ 540 a 505 Osp. pokračovanie pred nižšími súdmi a ich rozsudky zbaviť účinnosti.

Podľa § 19 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n. a § 110 Osp. všima si pracovný súd z úradnej

povinnosti závad v zmocnení. K závadám zmocnenia patrí aj okolnosť, že osoba, ktorá ako zmocnenec vystupuje, nie je k tomu oprávnená, alebo je zo zastupovania vylúčená. V takom prípade má súd povoliť k odstráneniu nedostatku zmocnenia krátku lehotu a po uplynutí lehoty resp. po odstránení nedostatku pokračovať podľa ustanovenia § 110 Osp. Bude preto na súde I. stolice, aby v spore podľa týchto predpisov pokračoval.

§ 28.

2427.

Soudům nepřisluší za projednání sporu přezkoumati správnost jmenování přisědících pracovních soudů. Rozh. nejv. soudu z 9. X. 1936, Rv I 2075/36, Váž. obč. 15.484, Sb. min. sprav. 180.

Uplatněná zmatečnost ve smyslu § 28, č. 2. zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. není opodstatněná. V § 16, odst. 1. cit. zákona jest předepsáno, že jeden z přisědících musí býti ze skupiny zaměstnavatelů a jeden ze skupiny zaměstnanců. Jen porušením tohoto předpisu by bylo též porušeno složení a obsazení senátu a bylo by důvodem zmatečnosti řízení podle § 28, č. 2. cit. zák. Dovolatel ale sám připouští, že i přisědící V. R., o němž tvrdí, že jest v seznamu přisědících pracovního soudu zapsán ve skupině zaměstnavatelů, takže předpis § 16, odst. 1. cit. zák. ani podle vlastního udání dovolatelova porušen nebyl. Soudům nepřisluší za projednání sporu přezkoumati správnost jmenování přisědících za skupinu zaměstnavatelů nebo zaměstnanců, ježto jde o věc správy (administrativní).

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

Sociální pojištění

§ 2.

2428.

Z toho, že určitá osoba pracuje v místnostech podnikatele na jeho strojích a s jeho materiálom, neplyne ještě samo o sobě, že osoba ta je k podnikateli ve služebním poměru ve smyslu § 2 zákona č. 221/1924 Sb. (Nál. nejv. spr. soudu z 20. X. 1936, č. 15.469/36, Boh. A 12.580. Prejudikatura: Boh. A 4330/25.*)

Podle stálé judikatury nss., zabývající se výkladem § 2 zákona č. 221/1924 Sb., není smluvný poměr pracovní (služební) ničím jiným, nežli poměrem, zakládajícím se na smlouvě služební podle § 1151 o. z. o., která vzniká, zaváže-li se někdo konati jinému pro nějakou dobu služby. Slovem služby rozumějí se nejenom služby, odměňované mzdou časovou, nýbrž i práce, při kterých se mzda platí od kusu nebo podle jednotlivých pracovních úkonů (§ 10 cit. zákona). Podstatným znakem smlouvy služební, tedy i služebního poměru, je na straně zaměstnancově smluvní závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti na rozkazy zaměstnavatelovy (srov. na př. Boh. A 4330/20*). Z toho plyne, že skutečnost, že Josef K. pracoval v místnostech stěžovatelových se stroji tomuto náležejícími a s jeho materiálom, nemůže ještě sama o sobě býti kritériem pro posouzení, šlo-li

o smlouvu služební, nejsou-li tu další znaky, svědčící o nesamostatnosti Josefa K., jeho podřízenosti a vázanosti na rozkazy stěžovatelovy.

§ 2.

2429.

Nezletilý, jenž se učí v otcově živnosti, není podroben pojistné povinnosti podle § 2 zákona čís. 221/1924 Sb., jestliže učební poměr byl založen jednostranným prohlášením otcovým. Na věci nic nemění, že živn. společenstvo zapsalo toto prohlášení jako učňovskou smlouvu do svého rejstříku. Nál. nejv. spr. soudu z 3. X. 1936, č. 13.852/36, Boh. A 12.536.

§ 6.

2430.

Povinnosti invalidního a starobného poistenia podliehajú aj osoby, ktoré 1. júla 1926 boly mladšie 60 rokov a od tejto doby počnúc pred dokončením 60. roku vykonávaly — hoci i len krátkou dobu — práce alebo služby poistením povinné podľa zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 30. XII. 1936, Rv III 884/36, Váž. obč. 15.722, Úr. sb. 3011.

Žalovaná strana v pokračovaní pred súdmi nižších stolic bránila sa proti žalobnému nároku tým, že žalobník v dôsledku svojho veku bol vyňatý z poistnej povinnosti. Táto obrana je neopodstatnená. Podľa § 6 b) cit. zák. z poistnej povinnosti poistenia invalidného a starobného vyňatý je, kto dokonál, alebo prekročil 60. rok svojho veku dňa 1. júla 1926, alebo kto po tomto dni po dokonaní 60. roku vstúpi po prvý raz do zamestnania zakladajúceho poistnú povinnosť (ďalšia tu stanovená výnimka tu neprichádza v úvahu). Žalobník narodil sa nesporne 18. augu-

*) Boh. A 4330 (nál. z 17. I. 1925, č. 821): Cestující na provísi, který podle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevezl na sebe závazků konati nějakou činnost, a který není k této firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na její rozkazy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb., a nepodléhá tedy nemocenskému pojištění.

sta 1867 a tak 1. júla 1926 nedokončil 60. rok svojho veku. Nie je sporné, že žalobník bol už od 15. júla 1926 prihlásený k poisteniu, v dôsledku čoho nemôže byť reč o tom, že by k strane žalovanej bol vstúpil 1. januára 1929 po prvý raz do zamestnania poistením povinného. Názor žalovanej strany, podľa ktorého na žalobníka treba hľadať ako na takového, ktorý u nej po prvý raz vstúpil do zamestnania poistením povinného, keďže vraj u drievějších zamestnávateľov konal práce poistením povinné len niekoľko dní, a to s dlhšími prestávkami, nemá opory v zákone, lebo tento v § 6b) nepripúšťa vylúčenie z poistnej povinnosti u osôb, ktoré 1. júla 1926 boli mladšie 60 rokov a od tejto doby počínajúc pred dokončením 60 roku, hoci i len krátkú dobu, vykonávaly práce alebo služby poistením povinné podľa cit. zákona.

§ 17. 2431.

Starobní dôchod nemí výživným a nelze proto použiť předpisu druhé věty § 406 c. ř. s. na nárok na náhradu škody za ušlý starobní důchod, jehož se poškozenému nedostalo proto, že nebyl přihlášen zaměstnavatelem rádně a včas k sociálnímu pojištění, takže nemohou býti přisouzeny částky splatné až po vynesení rozsudku. Rozh. nejev. soudu ze 17. XII. 1936, Rv. I 1901/36, Váž. obč. 15.685, Sb. min. sprav. č. 187.

Předpis § 406, druhé věty, c. ř. s. stanoví výjimku ze zásady vyslovené v první větě téhož paragrafu, že odsouditi lze k nějakému plnění jen tehdy, když dospělost již nastala v čase vynesení rozsudku. Jde tudíž o předpis výjimečný a nelze jej rozšiřovati na případy, jež jím nejsou výslovně upraveny. V souzené věci se žalobkyně na žalovaném domáhá placení starobního důchodu. Starobní důchod však není výživným, třebaž žalobkyně použije částek vyplacených jí jako starobní důchod k své výživě. Právem proto nepřisoudily nižší soudy žalobkyni starobní důchod splatný až po vynesení rozsudku prvního soudu.

§ 17. 2432.

Nárok zamestnanca, vyvodzovaný z opominutia zamestnávateľa prihlásiť ho k poisteniu u okresnej nemocenskej poisťovne, nie je vylúčený alebo obmedzený tým, že opominutie prihlásenia stalo sa na návrh samého zamestnanca. (Rozh. nejev. soudu z 30. XII. 1936, Rv III 884/36, Váž. obč. 15722, Úr. sb. 3011.)

Podľa § 140 zákona čis. 221/1924 Sb. z. a n. v úplnom znení prílohy vyhlášky ministra soc. pečlivosti č. 189/1934 Sb. z. a n. neplatné sú ujednania, ktoré by obmedzovaly, alebo vylučovali platnosť tohoto zákona v neprospech poisťencov alebo ich rodinných príslušníkov. I keby tedy žalobník pri ujednaní služebnej smluvy sám bol býval »navrhovateľ, aby nebol do nemocenskej poisťovne prihlásený z dôvodu, že má majetok a hájníctvo nie je jeho hlavným zamestnaním«, táto skutočnosť sama o sebe nečiní jeho žalobný nárok neopodstatneným, lebo povinnosťou strany žalovanej bolo s pečlivosťou riadneho hospodára skúmať a presvedčiť sa, v akom pomere je služebná činnosť žalobníka k jeho celkovej hospodárskej a sociálnej situácii, to jest, či služebná činnosť žalobníka u žalovanej je zamestnaním podružným v celkovej jeho situácii hospodárskej alebo sociálnej, a takým spôsobom zistiť, či žalobníckovo zamestnanie možno pokladať za vedľajšie, v dôsledku čoho žalobník by podľa § 5 cit. zákona bol vyňatý z poistnej po-

vinnosti. Pri náležitej pečlivosti bolo to už so zreteľom na vlastné udania žalobníka snadným úkolom pre stranu žalovanú, lebo keď žalobník bydlieť a hospodáril v obci, v ktorej aj žalovaná strana mala svoj majetok, sverený hájníckej činnosti žalobníckovej.

§ 21a). 2433.

Prijatie zamestnanca do nového zamestnania nie je závislé od predloženia poisteneckej legitimácie podľa vl. nar. č. 26/1930 Sb. z. a n.; preto nárok, vznesený proti bývalému zamestnávateľovi na náhradu škody, ktorú zamestnanec odvodzuje z toho, že nemohol nastúpiť prácu u nového zamestnávateľa, lebo mu bývalý zamestnávateľ nevydal včas poisteneckú legitimáciu, nie je po práve. (Rozh. nejev. soudu z 20. X. 1936, Rv III 659/36, Váž. obč. 15519, Úr. sb. 2884.)

Legitimácie poisťencov boli zavedené vládny nariadením z 27. februára 1930, čis. 26 Sb. z. a n. podľa § 21 a) zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. Druhý odst. § 21 a) zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. stanoví, že týchto legitimácií smie sa použiť len k záznamom o stave poistenia osôb, pre ktoré boli vystavené, a vládne nar. č. 26/1930 Sb. z. a n. uvádza v § 7 bode 3. výslovné, že zamestnávateľ je oprávnený, cieľom prevedenia zápisu dňa nastúpenia zamestnania, žiadať na zamestnanca predloženie legitimácie teprv po vstupe do zamestnania. V prípade, že zamestnanec nepredložil legitimáciu včas, pokračuje zamestnávateľ podľa predpisov § 7 bodu 4. cit. vlád. nar. Z týchto zákonných ustanovení jasne vyplýva, že prijatie žalobníkom do nového zamestnania nebolo odvislé od predloženia poisteneckých legitimácií. Nie je preto proti žalovanej strane vznesený nárok na náhradu škody, ktorá žalobníkom vznikla z toho, že nemohli nastúpiť prácu preto, že im žalovaná nevydala včas legitimácie, už z tohoto dôvodu po práve.

§ 21 a). 2434.

Porušení ustanovení § 15 vl. nar. č. 26/1930 Sb. z. a n. (nevydání průkazu Ústřední sociální pojišťovny zaměstnanci dřívějším zaměstnavatelem) může býti důvodem k náhradě škody vzniklé zaměstnanci tím, že nebyl přijat jiným zaměstnavatelem, protože mu nemohl, jak jest to obvyklé v dotčeném oboru podnikání, předložit průkaz Ústřední sociální pojišťovny. (Rozh. nejev. soudu z 11. prosince 1936, Rv I 2100/36-1, Sb. min. sprav. č. 192.)

Podle § 15 vl. nar. č. 26/1930 Sb. z. a n. se sice zaměstnavatel, který nevyhoví povinností, stanoveným tímto nařízením, dopouští přestupku podle § 260 h) zák. č. 221/1924 (184/1928) Sb. z. a n., který se trestá podle § 262, odst. 1. téhož zákona peněžitou pokutou až do 5.000 Kč, v případě nedobytnosti vězením do 1 měsíce, ale tím není vyloučena soukromoprávní odpovědnost jeho i za škodu způsobenou jeho jednáním zaměstnanci.

Podle § 7, odst. 2. cit. vl. nar. jest ovšem zaměstnanec povinen předložit zaměstnavateli průkaz (legitimaci) Ústřední sociální pojišťovny až po vstupu do zaměstnání a podle § 7, odst. 3. téhož vl. nar. smí zaměstnavatel žádati na zaměstnanci předložení průkazu teprve po vstupu do zaměstnání. Z toho však nikterak neplyne, že by zaměstnavatel musil přijmouti někoho do zaměstnání bez předchozího předložení průkazu. V souzené věci tvrdil žalobce, že stavitel, u kterého se ucházel o práci, byv propuštěn z práce

u žalované, nepřijal ho jen z toho důvodu, že mu nepředložil předem průkaz pojištěnce, ač to jest u stavitelů obvyklé, že mu jej nemohl předložit jen z toho důvodu, že mu jej žalovaná proti výslovnému předpisu § 7, odst. 3. cit. vl. nař., propustivši ho z práce, nevydala a tímto protiprávním jednáním zavinila, že práci nedostala a tím byl poškozen.

Odvolací soud, vycházející z nesprávného právního názoru, že zaměstnavatel, který propustí zaměstnance a nevrátí mu protiprávně průkaz (legitimaci Ústřední sociální pojišťovny), není odpověden za to, že jiný zaměstnavatel, u kterého se propuštěný zaměstnanec o práci uchází, žádá na něm proti předpisu § 7, odst. 3. cit. vl. nař. zmíněný průkaz a bez něho nepřijme ho do práce a že protiprávní jednání dřívějšího zaměstnavatele má jen následek v § 15 téhož vládního nařízení stanovený, neprojednával věc podle § 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. znovu, nýbrž rozhodl o odvolání, odmítnuv veškeré důkazy jako nerozhodné. Jeho nesprávné právní nazírání na věc způsobilo, že odvolací řízení trpí vadou, jež, třebaš nezpůsobila zmatečnost, byla způsobilá zabránit řádnému projednání a posouzení sporné věci. Bylo proto napadený rozsudek podle § 510 c. ř. s. v odst. 1. a 3. zrušiti, věc vrátiti odvolacímu soudu a uložit mu, aby podle § 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. v mezích zrušení znovu o odvolání jednal a rozhodl.

§ 107.

2435.

Doba zaměstnání po pojistném případě má význam jen pro nápad důchodu, nikoliv pro sám nárok. K nabytí nároku na důchod je zapotřebí, aby čekací doba uplynula před pojistným případem. Rozh. vrch. poj. soudu z 28. VIII. 1936, Cpo 988/35, Věstník ÚSP. 180.

§ 109.

2436.

Práce pokrivačské nejsou pracemi kvalifikovanými. Rozh. vrch. poj. soudu z 27. III. 1936, Cpo 2271/35, Věstník ÚSP. 169.

§ 109.

2437.

Zahradnická práce není prací kvalifikovanou. Rozh. vrch. poj. soudu z 27. III. 1936, Cpo 387/35, Věstník ÚSP. 170.

§ 109.

2438.

Dělník na pile není zaměstnancem kvalifikovaným a může se jako takový přizpůsobiti i jinému zaměstnání, které je spojeno s lehkými pracemi. Rozh. vrch. poj. soudu z 5. VI. 1936, Cpo 445/35, Věstník ÚSP. 174.

§ 109.

2439.

Dělník (horník) v kaolinových dolech není zaměstnancem kvalifikovaným. Rozh. vrch. poj. soudu z 25. VI. 1936, Cpo 585/34, Věstník ÚSP. 175.

§ 109.

2440.

Zaměstnání natěrače nelze pokládati za zaměstnání zvlášť kvalifikované. Rozh. vrch. poj. soudu z 1. IX. 1936, Cpo 1278/35, Věstník ÚSP. 184.

Pensijní pojištění

§ 1.

2441.

Masér(ka) v léčebném ústavě podléhá pensijní pojistné povinnosti podle § 1, odst. 1., bod. 3.,

zákona č. 26/1929 Sb. Nál. nejv. spr. soudu z 17. XI. 1936, č. 16.159/36, Boh A 12.645.

Stížnost vytyká předem jako vadu řízení, že žal. úřad neprovedl svědeckého důkazu, jež nabídl st-lé o tom, že Hedvika S. nebyla zaměstnána jinými úkony než masérskými, zejména, že nebyly od ní požadovány ošetrovatelské služby. Leč v tomto postupu žal. úřadu nemohl nss shledati vytykané vady, když přece nař. rozhodnutí nevzalo za prokázáno, že uvedená zaměstnankyně konala nějaké služby ošetrovatelské, jiné než masérské, a o její pojistné povinnosti rozhodlo jen na základě, že převážnou část jejího zaměstnání tvořily masáže, jak to právě st-lé v administrativním řízení tvrdili. Shledal pak žal. úřad, že již toto zaměstnání úkony masérskými zakládá pojistnou povinnost Hedviky S. podle pensijního zákona z 21. února 1929, č. 26 Sb. Tento názor žal. úřadu je pak po právu. Stanoví § 1 cit. zákona v odst. 1., bod. 3., že pojištěním povinny a podle ustanovení tohoto zákona pojištěny jsou osoby zaměstnané v republice Československé na základě smluvního služebního poměru jako zaměstnanci ... ústavů léčebných ..., dále lékařů ..., vyjímajíc osoby, zaměstnané čistěním, úklidem, hlášením návštěv, posilkami, rozmnožováním písemností, pouze cestou chemickou, mechanickou nebo podobnými pracemi, byť vedle této hlavní činnosti konaly také práce druhu jiného.

Nař. rozhodnutí vychází z předpokladu, jehož správnost stížnost nepopírá, že ústav st-lí, v němž byla Hedvika S. zaměstnána, byl ústavem léčebným. Je-li tomu tak, pak mohlo by podle ustanovení nahoře citovaného, jež zaměstnance léčebných ústavů podrobuje pensijní pojistné povinnosti, býti jen tenkrát právem dovozováno, že Hedvika S. nepodléhala povinnému pojištění, kdyby se její zaměstnání vyčerpávalo převážně pracemi, jež bylo by možno pojímat jako zaměstnání čistěním, úklidem, hlášením návštěv, posilkami nebo podobnými pracemi. Že by úkony masážní, prováděné v rámci péče o zdraví nemocného, byly v léčebném ústavě pracemi, jež shora citované ustanovení příkladmo vypočítává, nebo pracemi jim podobnými, stížnost netvrdí a právem ani tvrditi by nemohla. Má jen za to, že zaměstnání pracemi masážními nemohlo zakládati pojistnou povinnost uvedené zaměstnankyně, poněvadž šlo o výkony čistě manuální, vykonávané bez zvláštních odborných znalostí chorob a jen tak, jak bylo žalobkyni na těle ošetrovancově ukázáno. Leč toto hledisko nemá ve shora citovaném ustanovení pensijního zákona žádné opory, když přece ustanovení to s výlukou prací tam příklady uvedených a jim podobných podrobuje zaměstnance léčebných ústavů pojistné povinnosti, nečiníc rozdílu mezi pracemi manuálními nebo duševními a bez ohledu, zda k výkonu svého zaměstnání potřebuje zaměstnanec odborné znalosti chorob nebo je vykonává zcela samostatně. Nemohou proto namítané skutečnosti býti na překážku pojistné pensijní povinnosti osoby, zaměstnané v léčebném ústavě převážně úkony masérskými.

§ 2.

2442.

Pensijní fond československých státních drah není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční. Rozh. nejv. soudu z 1. VII. 1936, R II 303/36, Váž. obč. 15.344.

Totožnosti sporných stran není na závadu, že v nynějším sporu je žalován Československý stát, kdežto ve sporu dříve zahájeném a provedeném

u téhož krajského soudu byl jako strana žalovaná označen »Pensijní fond československých státních drah« a pod tímto označením byl též vydán rozsudek, který nabyl právní moci. Vždyť pensijní fond, o který jde, není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční, při které jest podle § 1 stanov zřízen. Členové uvedeného pensijního fondu nemohou svoje nároky uplatňovati proti tomuto fondu, nýbrž jen proti státu, zastoupenému příslušným ředitelstvím po případě ministerstvem železnic (§ 35) a právně zastoupenému příslušnou finanční prokuraturou. V onom dřívějším sporu vstoupil ostatně do sporu jako žalovaný Československý stát, neboť finanční prokuratura v žádosti o prodloužení lhůty v zodpovědění žaloby označila stranu žalovanou slovy »čs. stát (žel. správa)«. Proti tomuto označení se žalobce, odepřev stejnopis tohoto podání, nijak neohradil, nýbrž pokračoval ve sporu, ač v něm vystupoval jako žalovaný Československý stát. Šlo tedy v onom sporu jen o nepřesné označení žalované strany, již byl ve skutečnosti Československý stát jako vlastník státních drah, spravující svými orgány dotčený již pensijní fond, který sám není právním předmětem.

§ 19. 2443.

Zjištění, že důchodce je způsobilý k výkonu povolání, stačí k odnětí důchodu. Rozh. vrch. poj. soudu z 25. VI. 1936, Cpo 1682/35-1, Pensijní pojištění č. 5-6/1936.

Podle § 19, odst. 2., lit. b), pens. zák. požitek invalidního důchodu zaniká, není-li již nezpůsobilost k výkonu povolání (§ 17). Z toho plyne, že stačí způsobilosti nebo nezpůsobilosti k výkonu povolání a není třeba se zabývati tím, že žalobce byl dříve invalidní ve smyslu § 17 pens. zák. a oč se jeho zdravotní stav od této doby zlepšil.

§ 177. 2444.

Při výpočtu invalidního důchodu nelze přihlížeti k době, za kterou byla pojištěnka vrácením prémie úplně odbyta. Rozh. vrch. poj. soudu z 25. V. 1936, Cpo 293/35-1, Pensijní pojištění čís. 5-6/1936.

Žalobkyni byly vráceny prémie za dobu od 1. září 1916 do 31. července 1925 a byla vyrozuměna, že její nárok nutno považovati tím za úplně odbytý podle § 26, zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. Při pozdějším přiznání důchodu nebyla doba shora zmíněná vůbec respektována; žalobkyně se domáhala použití předpisu § 177, odst. 3., zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., tedy nyní platného pensijního zákona. Toto ustanovení nelze aplikovati na případ žalobkyně, neboť upravuje jen případy, kde došlo v důsledku vrácení prémie ke zkrácení příspěvkové doby nebo čák podle starého pensijního zákona, nevztahuje se však na případy úplného odbytí. Dlužno tu na zřeteli míti to, že zákon č. 89/1920 Sb. z. a n. dával pojištěncům, kteří z pojistné povinnosti vystoupili, za určitých předpokladů nárok na vrácení části prémie (pojistného). Vrácení prémie mělo za následek buď zkrácení příspěvkové doby nebo pojistných nároků, po případě zrušení všech pojistných nároků, t. zv. úplné odbytí. Nelze tudíž přihlížeti při výpočtu invalidního důchodu k oné pojistné době, za kterou byla žalobkyně úplně odbyta.

§ 31. 2445.

Nárok na sirotčí důchod pro vnuky nevzniká, osiřeli-li až po smrti pojištěného děda. Rozh. vrch. poj. soudu z 25. VI. 1936, Cpo 950/35.

Bylo-li nesporně zjištěno, že v den úmrtí pojištěného děda byli oba rodiče dítěte (vnuka) na živu, nebyl vnuk tento den ani jednostranně osiřelý a nemůže tudíž s úspěchem uplatňovati nárok na sirotčí důchod ve smyslu § 31, odst. 2., pens. zák., kteréžto zákonné ustanovení předpokládá, že tu v době úmrtí pojištěnce byli osiřeli vnukové.

Úrazové pojištění

§ 1. 2446.

Povinnost poistit robotníkov zamestnaných pri hospodárskych strojoch vzťahuje sa aj na takých robotníkov, ktorí sú síce tak zamestnaní, že nemusia prísť v priamy styk so strojom, lež podľa povahy práce preca môžu byť vystavení úrazu strojom. (Rozh. nejv. soudu z 26. V. 1936, Rv III 296/36, Úr. sb. 2676.)

Podľa povahy práce žalobníkovkej v čase úrazu, zistenej odvolacím súdom, bez porušenia hmotného práva bol žalobník, pokladaný za robotníka pri stroji, ktorý ako taký podliehal poisteniu proti úrazu. Zamestnanie u stroja nevyžaduje prácu, v dôsledku ktorej by zamestnanec musel prísť v priamy styk so strojom, lež stačí, že zamestnanec podľa povahy uloženej mu práce môže byť vystavený úrazu strojom.

§ 5. 2447.

Úraz, ktorý utrpěl instalatérsky dělník cestou ze zaměstnavatelovy dílny do práce na stavbu, jest úrazem podnikovým. (Rozh. vrch. poj. soudu z 8. V. 1936, Cuo 188/35.)

Žalobce utrpěl úraz, o něžž jde, dne 2. I. 1934, a to podle svého tvrzení cestou na stavbu, na níž z příkazu svého zaměstnavatele měl prováděti instalační práce.

Žalovaná strana svým výměrem žalobci nárok zamítla a rozhodčí soud toto rozhodnutí svým náležením potvrdil.

K svému zamítavému rozhodnutí dospěl prvý soud z úvahy, že se podle § 1, odst. 2. úř. zák. vztahuje pojištění při živnosti instalatérské toliko na práce konané na stavbě samé a že proto ustanovení § 5, odst. 3. úř. zák. o úrazech cestou do práce a naopak pro instalatérské dělníky neplatí.

Tento názor právem odvolání napadá jako mylný.

Zákon poskytuje ochranu jednak proti následkům úrazu v podniku samém se přihodivších a jednak úrazů, které se zaměstnanci přihodily cestou do práce a z práce.

Co se týká podniků, rozeznává takové, které úrazovému pojištění podléhají v celém rozsahu, a pak podniky, kterým pojištění přiznáno jen v omezené míře.

K těmto patří zejména též živnost instalatérská, neboť se v § 1. odst. 2. úř. zák. ustanovuje, že se při této živnosti pojištění vztahuje toliko k pracím na stavbě nebo takových budovách samých konaným. Toto rozeznávání má ovšem význam pro otázku, zda se úraz stal v podniku podléhajícímu úrazovému pojištění, ale pro názor, že pokud jde o úrazy cestou do práce nebo z práce, jsou pojištění účastny pouze úrazy osob zaměstnaných v podnicích, které v celém roz-

sahu jsou pojištění podrobeny, nelze z něho nic získati.

O úrazech cestou do práce a naopak má zákon ustanovení toliko v § 5, odst. 3.

Ustanovení to je zcela všeobecné a nerozpoznává mezi oběma naznačenými druhy podniků.

Z toho, že tam zákon pro podniky jen omezené pojištění podléhající (§ 1, odst. 2.) žádné výjimky nestanoví, plyne již, že se odstavec 3. § 5 úř. zák. i na tyto podniky vztahuje. Mohlo by se jen namítati, že podle zákona požívá ochrany cesta z bytu do práce a z práce do bytu, kdežto žalobce úraz utrpěl na cestě z dílny na stavbu. To jest sice správné, ale podle názoru odvolacího soudu nerozhodné. Zákony se mají vykládati nejenom podle slovního jejich znění, ale také se zřetěním k jasnému úmyslu zákonodárce. A tu nemůže býti pochyby, že zákonodárcovým úmyslem jest chrániti dělníka nejenom za přímé jeho činnosti v podniku, nýbrž již také od okamžiku, kdy se vydá na cestu, aby konal pojištěné povinné práce, anebo když po skončení prací těch domů odchází.

Důvodem této ochrany je příčinná souvislost mezi takovou cestou a dělnickou činností v pojištěném povinném podniku. Tato činnost není bez naznačené cesty myslitelná a proto právě zákon stává úrazy za ní se přihodivší, ač jen za jistých podmínek, na roveň úrazům, které se přihodily v podniku samém.

Nebude o tom sporu, že žalobce cestou do mistrovny dílny pojištění účasten nebyl, ježto v dílně samé neměl konati práce pojištění podléhající, ale podle toho, co bylo shora uvedeno, podléhal pojištění cestou z mistrovny dílny na stavbu, neboť tu šlo zřejmě o cestu do práce pojištěné povinné, což rozhoduje. Josef Prášek.

§ 6. 2448.

Ztráta části prstu neomezuje po přizpůsobení výdělečnost. (Rozh. vrch. poj. soudu z 24. IV. 1936, Cuo 148/35, Úrazové pojištění str. 23/V.)

§ 6. 2449.

Úrazem vzniklá újma na tělesném organismu zakládá odškodňovací nárok jen, omezuje-li výdělečnou způsobilost. (Rozh. vrch. poj. soudu z 10. VI. 1936, Cuo 43/35, Úrazové pojištění str. 23/V.)

§ 6. 2450.

Při zjišťování pracovní nezpůsobilosti, jak se jeví po posledním úrazu, jest na vrub tohoto posledního úrazu přičísti ten stupeň pracovní nezpůsobilosti, který z úrazu toho vyplynul i proto, že zdravotní stav zaměstnancův byl poškozen již úrazy dřívějšími.

Znalecký posudek v takovém případě musí se vysloviti i o tom, jaké jsou následky posledního úrazu, přihlížejíc ke stavu, který byl přiveden dřívějšími úrazy. (Rozh. vrch. poj. soudu z 19. V. 1936, Cuo 216/35.)

Žalobce podnikový úraz utrpěl dne 6. IX. 1933, a to pohmoždění pravého metatarsu. Předtím se mu staly úrazy dne 8. VIII. 1930 zlomení pravého bérce a dne 12. VIII. 1931 a 8. VIII. 1930 zlomení pravého bérce, pohmoždění hlavy.

Napadené rozhodnutí rozhod. soudu se opírá o posudek znalce dr. N. Tento posudek přihlíží výhradně k zranění ze dne 6. IX. 1933, zjišťuje, že při něm jde o vykloubení pravého palce u nohy a uznává na 12½% neschopnost k práci.

Při ústním jednání žalobcův zástupce navrhl, aby byl proveden důkaz též o následcích úrazů ze dne 8. VIII. 1930 a ze dne 12. VIII. 1931, ale soud návrh zamítl, poněvadž předmětem řízení může býti toliko výměr, kterým bylo rozhodnuto o následcích úrazu z 6. IX. 1933.

Odvolatel proti tomu uvádí, že výměrem z 6. VI. 1933 byly hodnoceny následky všech tří úrazů, že proto neprávem byl zamítnut shora uvedený návrh žalobcův a že znalecký posudek a na něm se zakládající nález trpí neúplností, poněvadž se obírají pouze následky úrazu z 6. IX. 1933.

Odvolací soud má za to, že tuto výtku nelze beze všeho pominouti.

První soud má sice pravdu, že předmětem řízení jest úraz z 6. IX. 1933, ale je otázka, zda při zjišťování jeho následků mělo býti přihlíženo též k tomu, zda úrazem tím zhoršen byl stav, způsobený snad dřívějšími úrazy.

Ze spisů vysvitá, že žalobcovu zástupci bylo na jeho podnět dopisem žalovaně z 8. II. 1935 oznámeno, že se lékařská prohlídka žalobcova, kterou pojišťovna zařídí, bude týkati následků úrazů ze dne 6. IX. 1933, 8. VIII. 1930 a 12. VIII. 1931, dále ze spisů jde, že výměr z 1. III. 1935, také skutečně následky všech těchto tří úrazů odhaduje, a to pod 10%.

Nelze tedy uznat za správný postup, kde se soud a znalec omezili čistě jen na úraz z 6. IX. 1933, naopak bylo třeba, aby se znalec vyslovil i o tom, jaké jsou následky úrazu z 6. IX. 1933, přihlížejíc ke stavu, který byl přiveden dvěma dřívějšími zmíněnými úrazy.

Jde přece o to, zjistiti stupeň nynější pracovní nezpůsobilosti žalobcovy, jak se jeví po úraze ze dne 6. IX. 1933, a tu nelze nebdati jeho stavu dřívějšími úrazy snad způsobeného, poněvadž jest nepochybné, že na vrub úrazu z 6. IX. 1933 nutno přičísti ten stupeň pracovní nezpůsobilosti, který z úrazu toho vyplynul i proto, že zdravotní stav žalobcův byl poškozen již úrazy dřívějšími. Ve vysvědčení Dr. V. se mluví o chronickém deformovaném zánětu kloubů a o tom, že žalobce při aktivních i pasivních pohybech cítí bolest.

Bylo proto zapotřebí, aby znalec blíže odůvodnil své tvrzení, že se žalobce o pravý palec může opírat.

Pokud odvolání uplatňuje, že následky úrazů, o nichž je řeč, ztěžují žalobci práci v lomu a že také k tomu mělo býti hleděno, sluší uvést, že pro otázku, zda poškozenému přísluší náhrada a jaká, jest rozhodné pouze, zda byla snížena všeobecná způsobilost a na kolik, kdežto vliv úrazu na způsobilost k výkonu došavačního zaměstnání jest bezvýznamný.

Na prvním soudu bude, aby znalecký posudek opakoval a v naznačeném směru doplnil.

Josef Prášek.

§ 7. 2451.

I. Nárok na ascendentní důchod podle § 7 úř. zák. předpokládá toliko, že zemřelý k výživě ascendentův podstatně přispíval, nikoli, aby byl ascendent na zemřelého svou výživou převážně odkázán.

II. Poskytoval-li zemřelý pojištěnec matce byt, světlo a otop, jde o přispívání k výživě matčiny podle § 7, odst. 2, písm. b) úř. zák.

III. Pro určení hodnoty naturálních příspěvků k výživě ascendentův podle cit. § 7, odst. 2, písm. b) nelze použití ustanovení § 8 úř. zák., nýbrž jest

uznati za rozhodnou pouze hodnotu, kterou naturální požitky ascendentovi poskytované podle skutečných poměrů pro něj mají. (Rozh. vrch. poj. soudu z 29. IX. 1936, Cuo 75/36.)

Žalobkyně se domáhá ascendentního důchodu po synovi Václavu Š., který zemřel následkem podnikového úrazu, dne 17. IX. 1934 utrpeného. Rozhodnutím jmenované pojišťovny z 22. XII. 1934, č. 1,084.603, byl jí nárok na důchod odepřen.

Napadeným nálezem bylo toto rozhodnutí změněno tak, že se žalobkyni ascendentní důchod přiznává.

Strana žalovaná v odvolání uplatňuje jako důvody odvolací, že řízení jest vadné, že napadeným nálezem byl skutkový stav nesprávně posouzen a zákon porušen.

Navrhuje, aby napadený náález byl buď zrušen u vrácení věci rozhodčímu soudu k jednání a novému rozhodnutí, anebo změněn tak, že se žaloba zamítá.

Nesporné jest, že zemřelý Václav Š. poskytoval žalobkyni toliko byt, světlo a otop.

Jako hodnotu těchto požitků vzal první soud podle vyšetření četnictva ve spisech žalované částku 20% ročně, čili 170 Kč měsíčně, a zjistiv na základě výnosu ministerstva zemědělství z 26. II. 1934, čís. 26.774/G/1934, že žalobkyně dostává invalidní důchod se zvyšovaným příspěvkem celkem Kč 157.50 měsíčně, dospěl k přesvědčení, že jmenovaný syn poskytoval žalobkyni značně více, než činily její požitky invalidní, a že tedy na její výživu podstatně přispíval.

Žalovaná v odvolání především uplatňuje, že byt a otop nelze zahrnouti pod pojem »výživy« podle § 7 úř. z.

Je zřejmé, že v tom nemá pravdu, neboť k tomu, aby mohl býti kulturní člověk živ, jest, jak samozřejmo, zapotřebí nejen jídla, ale též bytu, světla a otopu. A poněvadž tyto potřeby nejsou o nic méně důležité, než výživa v užším smyslu, není důvodu, aby byly při řešení otázky, zda zemřelý pojištěnec podstatně přispíval k výživě svého ascendentu, pokládány za bezvýznamné, anebo hodnoceny o sobě níže, nežli ostatní součásti výživy.

Se žalovanou nelze také souhlasiti v tom, že pro hodnocení dávek, o kterých je řeč, jsou rozhodné jen úředně vyhlášené ceny jejich a že tedy první soud neměl vycházeti z částek Kč 540.— a Kč 1500.— četnictvem vyšetřených.

Podle názoru odvolacího soudu nemůže se zde žalovaná důvodně odvolávati na § 8 úř. zák., ježto se tento předpis týká toliko platu a mzdy pojištěnce, kdežto pro případ, jako je případ souzený, nutno uznati za rozhodnou pouze hodnotu, kterou naturální požitky, ascendentovi poskytované, podle skutečných poměrů pro něj mají. Padá tedy na váhu, co by musila žalobkyně v místě svého bydliště dáti za byt se světlem a otopem, kdyby si jej musila sama opatřovati. Na bílé dni jest pak, že při tom nečiní rozdíl, zda se svým synem sdílela byt společný, anebo zda jí on vydržoval byt samostatný a k tomu světlo a otop dodával; pro její výživu to bylo v podstatě jedno.

Oprávněná je ovšem výtká, že, když se žaloby samé vysvítá, že žalobkyně od synovy smrti za byt a otop platí jen Kč 74.— měsíčně, neměl první soud vzíti za základ svého výpočtu částky četnictvem uváděné, t. j. Kč 170.— měsíčně. Také je správné, že pojistný případ nastal již před vydáním shora dotčeného výnosu ministerstva zemědělství a že z tohoto důvodu nelze věc

posuzovati podle invalidních požitků, jež byly žalobkyni výnosem tím upraveny, nýbrž že tu rozhodují požitky, které měla v době smrti svého syna, t. j. dne 17. IX. 1934.

Avšak obě právě uvedené závady jsou pro rozhodnutí bez významu. I kdy, se totiž souhlasné s žalovanou má za to, že v rozhodnou dobu měla žalobkyně Kč 278.69 měsíčně, a když se za hodnotu bytu a otopu pokládá částka pouhých Kč 74.— (podle žaloby), nedá se jinak než tvrditi, že i tak zemřelý syn k výživě žalobkyně podstatně přispíval, poněvadž hodnota dávek jím poskytovaných činila skoro $\frac{1}{3}$ příjmů žalobkyně. Bez této synovy podpory by jí bylo zůstalo jen Kč 200.— na měsíc, a tedy sotva tolik, aby s tím výživou uhájila.

Tvrzení, že žalobkyně pracovala na státním velkostátku, jest jednak nepřipustná novota a jednak nezávažné, ježto jest, jak již bylo řečeno, rozhodným stav v době synovy smrti (den 17. IX. 1934) a z výše cit. výnosu vysvítá, že žalobkyně již od r. 1933 požívala invalidního důchodu.

Nárok na ascendentní důchod podle § 7 úř. z. předpokládá nikoli, aby byl ascendent na zemřelého svou výživou převážně odkázán, nýbrž toliko, aby zemřelý k jeho výživě podstatně přispíval.

Hledíc k tomu, co bylo uvedeno, jest takto podmínka splněna a, ježto podle toho jest napadené rozhodnutí správné, nemohlo býti odvolání vyhověno.

Josef Prášek.

§ 38 n.

2452.

Jen znalci mohou posouditi, stačí-li jim k podání posudku osobní vyšetření žalobce a písemné doklady stranou žalovanou předložené. (Rozh. vrch. poj. soudu z 17. VI. 1936, Cuo 173/35, Úrazové pojištění, str. 23/V.)

§ 38 n.

2453.

I. Výroku nálezu o útratách jest odporovati stížnosti. Použil-li přes to žalobce odvolání, lze tomu přikládati jen význam formální záležitosti, která podle § 84 cís. věcnému vyřízení není na překážku.

II. Žalobci nepřislouší nárok na náhradu útrat procesních úkonů zcela bezúčelných. (Rozh. vrch. poj. soudu z 11. I. 1937, Ru 4/36.)

Za sporu byl žalobce při prvním ústním jednání dne 14./X. 1935 znalci-lékaři prohlédnuti a rok pak byl k roentgenologickému vyšetření zraněné nohy žalobce odložen. Když roentgenologický snímek došel, byl usnesením ze dne 22./X. 1936 nařízen rok k novému ústnímu jednání na 4./XI. 1936, načež žalobce prostřednictvím svého právního zástupce podáním ze dne 29./X. 1936 předložil vysvědčení lékaře dr. K., kterým se dal téhož dne ohledati, a v podání zároveň navrhoval, aby byl znalci znovu vyšetřeni, ježto se při jeho stav v poslední době podstatně zhoršil. Rovněž činil návrh, aby byl poslán k pozorování do nemocnice nebo na kliniku.

Při ústním jednání ze dne 4./XI. 1936 prvý soud k návrhu žalované prohlásil usnesení, že se útraty za podání z 29./X. 1936 žalobci nepřisuzují, poněvadž podání toho nebylo zapotřebí a žalobce mohl vysvědčení dr. K. předložiti u soudu. Ve věci samé soud žalobě vyhověl a přisoudil žalobci kromě vlastních útrat 4 Kč ještě částku 135 Kč jako útraty právního zastoupení, kdežto v odstavci II. výroku žalobcův návrh na přisouzení dalších útrat 25 Kč,

t. j. zbytku z paušálně účtované částky 160 Kč, zamítl.

Žalobce napadá jen tento zamítací výrok II., a že k tomu má právo, může být pochybné. Otázka však jest, zda tak správně činí odvoláním anebo zda měl podatí opravný prostředek stížností. Jisté jest, že vl. nař. č. 262/1934 vůbec nemluví o tom, že by proti nálezům rozhodčího soudu byla přípustna stížnost, ale z toho podle názoru odvolacího soudu nemůže být ještě vyvozováno, že je proti nálezům těm přípustno výhradně odvolání, a to i tehdy, když je bráno v odpor toliko rozhodnutí o útratách v nálezu obsažené. Tomu, že v takovém případě nastává výjimka, nasvědčuje zejména předpis § 50 cit. vl. nařízení, podle kterého o řízení rozhodčího soudu a vrchního pojišťovacího soudu o odvolání platí obdobně předpisy §§ 226, 230 až 232 poj. zák. V § 226, odst. 2. poj. zákona se ustanovuje, že, neběře-li se v odpor zároveň rozhodnutí ve věci hlavní, lze výroku rozsudku o útratách odporovati stížností. To souhlasí s ustanovením § 55 c. ř. s., při čemž padá na váhu předpis § 232 poj. zák., v němž se stanoví, že pokud není o řízení před vrchním pojišťovacím soudem jinak nařízeno, platí obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy I. stolice. V třetí hlavě vlád. nařízení č. 262/1934, pojednávající o odvolání, není případ, o který běží, upraven, a poněvadž tam není také výslovně řečeno, že i tu, napadá-li se jedině rozhodnutí o útratách, má se to státi odvoláním, sluší mítí za to, že jest zde obdobně použití uvedeného předpisu odstavce 2. v § 226 poj. zákona na místě.

Kdyby se trvalo na tom, že z nálezů rozhodčího soudu jest výhradně možným jen odvolání, mělo by to v zápětí, že by odvolací soud o takovém útratovém opravném prostředku mohl rozhodovati pouze rozsudkem, což by zřejmě neodpovídalo potřebnému významu a akcesorní povaze výroku o útratách.

Přes to tedy, že měl žalobce místo odvolání podatí stížnost, lze tomu za vylíčeného stavu příkládati jen význam formální závady, t. j. nesprávného označení opravného prostředku, které podle § 84, odst. 2. c. ř. s. věcnému jeho vyřízení není na překážku.

Se stanoviskem prvního soudu, že podání, o které jde, nebylo zapotřebí, a že proto za ně náhrada nepřísluší, nutno souhlasiti. Žalobce arcí tvrdí, že podle § 37 vl. nař. č. 262/1934 má pojišťovna, bylo-li žalobě vyhověno, nahraditi odpůrci veškeré útraty sporu, pak, že prý nelze k tomu přihlížeti, zda útraty ty byly účelné čili nic. Než takovýto výklad zákona by odporoval zásadám civilního řádu soudního, kterými, když v § 37 cit. vl. nař. nejsou výslovně vyloučeny, nutno se řídití. Rovněž s rozumovými úvahami a požadavkem spravedlnosti by se nedalo srovnati, a aby pojišťovna musila žalobci hraditi útraty procesních úkonů zcela bezúčelných, když by takto zřejmě její prostředky byly odnímány veřejnoprávním úkolům, kterým pojišťovna má sloužiti.

Stačilo, aby se žalobce k odloženému roku dostavil, lékařské vysvědčení, které stejně nemělo významu, předložil a opětné svoje vyšetření navrhl.

Pozorování na klinice nebo v nemocnici navrhoval již v žalobě a konec konců mohl návrh ten opakovati při ústním jednání.

Zvláštního písemného podání nebylo podle toho třeba, napadené útratové rozhodnutí jest správné a odvolání, správné stížnosti, nemohlo býti vyhověno.

Josef Prášek.

§ 39

2454.

Pojišťovna jest oprávněna částečně nebo úplně zastaviti důchod pojištěnce z důvodu změny jeho výdělečných poměrů i tenkrát, je-li pojištěnec jen částečně nezpůsobilý výdělků. (Rozh. vrch. poj. soudu z 18. XII. 1936, Cuo 508/36.)

Žalobce utrpěl úraz dopravní, o nějž jde, dne 9. XI. 1920.

Rozhodnutím ředitelství státních drah v Hradci Králové ze 17. I. 1935, č. 1/830-I-20, byl mu pravoplatně přiznaný důchod 70% zastaven dnem 16. II. 1935.

Napadeným nálezem bylo toto rozhodnutí potvrzeno.

Žalobce v odvolání uplatňuje jako důvody odvolací, že napadeným nálezem byl skutkový stav nesprávně posouzen a zákon porušen.

Navrhuje, aby napadený nález byl změněn tak, že se mu ponechává důchod 70% na dobu od 16. II. do 25. XI. 1935.

Odvolání není důvodné.

Neprávem dovolává se žalobce k odůvodnění tvrzené nezákonnosti napadeného nálezů na ustanovení § 40 úř. zák. Výklad, jaký dává tomuto ustanovení a ustanovení § 39 úř. zák., neobstojí.

V § 39 úř. zák. je vyslovena zásada, že změní-li se podstatně poměry, které byly rozhodnými pro vyměření náhrady, může býti odškodné od pojišťovny k návrhu nebo z moci úřední jinak vyměřeno. Poměry, rozhodnými pro vyměření náhrady, jsou také výdělečné poměry pojištěncovy, což se podává z ustanovení § 5 úř. zák., podle něhož předmětem pojistění proti následkům úrazu v podniku se přiházejících je náhrada škody, která vznikne tělesným zraněním nebo smrtí pojištěnce.

Změnily-li se tedy po úraze poměry výdělečné ve prospěch pojištěnce, jest pojišťovna oprávněna snížití poléčebnou rentu tou měrou, aby doplňovala výdělek pojištěncovy po úraze na obnos, odpovídající výdělků pojištěncově v době úrazu.

Podle toho je pojišťovna oprávněna důchod pravoplatně přiznaný úplně zastaviti, jakmile se výdělečné poměry pojištěncovy po úraze zlepšily tou měrou, že dosahují výdělek pojištěncovy v době úrazu.

V souzeném případě obnáší roční výdělek žalobcův od 16. II. 1935 počínajíc více, než obnášel jeho výdělek v roce před úrazem. Proto strana žalovaná byla podle § 39 úř. zák. oprávněna žalobcův důchod 70% zastaviti dnem 16. II. 1935.

Opačný názor žalobcův, opírající se o ustanovení věty první § 40 úř. zák. není správný. Žalobce úplně přehlíží a mlčky přechází větu druhou tohoto paragrafu, která je právě těžištěm tohoto paragrafu a z níž lze vystihnouti účel celého ustanovení tohoto paragrafu.

Zákonodárce totiž, chtěje dělníkům, kteří se důsledkem úrazu stali úplně neschopnými k výdělků (§ 6, odst. 8., písm. a.) úř. zák.), usnadnití zaměstnání, stanoví, že jakmile činí výdělek takového dělníka aspoň 80% ročního pracovního výdělků, jenž jest vzat za podklad při výpočtu úrazového důchodu, povinna jest pojišťovna hraditi zaměstnavateli dělníka polovinu částky uspořené nebo částečným zastavením důchodu.

Tímto ustanovením nebyla nikterak zrušena nebo omezena zásada v § 39 úř. zák. vyslovená a jest tudíž oprávněna pojišťovna částečně nebo zcela zastaviti důchod pojištěnce z důvodu změny jeho výdělečných poměrů i tenkrát, je-li pojištěnec jen částečně nezpůsobilý výdělků (§ 6, odst. 8., písm. b.) úř. zák.). Josef Prášek.

Pojišťovna jest oprávněna snížit odškodnění zraněnému dělníkovi pravoplatně přiznané jen, změní-li se podstatně ve prospěch dělníka poměry, které byly rozhodné pro pravoplatně přiznaný důchod. Důkazní břemeno stihá pojišťovnu. Rozh. poj. soudy z 31. X. 1936, Cuo 507/36.

Žalobce utrpěl úraz podnikový, o nějž jde, dne 12. IX. 1930.

Důchod 85% mu posléze pravoplatně přiznaný byl rozhodnutím žalované pojišťovny z 12. VII. 1935, č. Ú. 995648, snížen na důchod 75% od 3. VIII. 1935.

Napadeným nálezem bylo toto rozhodnutí potvrzeno.

Žalobce v odvolání uplatňuje jako důvody odvolací, že napadeným nálezem byl skutkový stav nesprávně posouzen a zákon porušen.

Navrhuje, aby napadený nálezev byl buď zrušen u vrácení věci rozhodčímu soudu k jednání a novému rozhodnutí anebo změněn tak, že se žalobě vyhovuje.

Odvolání jest přiznati oprávněni.

Právně poukazuje žalobce na ustanovení § 39, odst. 1. úr. zák., podle něhož oprávněna jest žalovaná strana snížit odškodné zraněnému dělníku pravoplatně přiznané jen, změní-li se podstatně ve prospěch dělníka poměry, které byly rozhodné pro posléz pravoplatně přiznaný důchod.

Z tohoto ustanovení se podává, že žalovanou

pojišťovnu stihá břemeno důkazu, že taková podstatná změna nastala, snížili-li zraněnému dělníku důchod, který mu byl pravoplatně přiznan, a opře-li se dělník žalobou proti rozhodnutí žalované pojišťovny důchod snižujícímu.

Důkazu toho v souzeném případě žalovaná strana nepodala, neboť z porovnání popisu následků úrazu, který podali znalci lékaři při ústním jednání dne 11. II. 1936, a popisem podaným znalci lékaři dne 20. II. 1934 v rozepři provedené u rozhodčího soudu pod spisovou značkou Cuh 1044/33 se zřejmě podává, že v následcích úrazu podstatné zlepšení nenastalo. Vždyt oba popisy souhlasí téměř doslovně.

Tím, že znalci lékaři dne 11. II. 1936 hodnotili ztrátu dělnosti 75%, kdežto dne 20. II. 1934 ji ocenili 85%, není ještě prokázáno, že nastala v poměrech, které byly rozhodné dne 20. II. 1934 pro stanovení důchodu 85%, změna tak podstatná, jež opravňuje po zákonu stranu žalovanou k snížení renty.

Nemůže býti také ponecháno nepovšimnuto, že důvěrný lékař žalované pojišťovny dr. B. v P. v lékařském nálezě a posudku z 21. VI. 1935 uvedl, že se schopnost žalobce k práci od poslední prohlídky nezměnila, že jde o stav ustálený a že činí ztráta výdělečné schopnosti 85%.

Pokud strana žalovaná v odvolacím sdělení poukazuje na přízpůsobení se zraněného dělníka následkům úrazu, jde o nepřipustnou novotu, ježto přízpůsobení se žalobce následkům jeho úrazu nebylo v řízení u soudu rozhodčího vůbec uplatněno. Josef Prášek.

Poznámky.

Literatura

Odborové sdružení československé na Slovensku. — Zpráva o činnosti krajskej odborovej rady Odborového sdružení čs. v Bratislavě v r. 1934—1936. — Dezider Benau. — Nákladem zemského sekretariátu Odborového sdružení čs. v Bratislavě. — Bratislava 1937. — Stran 208.

Die Arbeitslosenversicherung. — Probleme und Lösungen, ihre Regelung in den einzelnen Staaten der Welt. — Dr. Wilhelm Butschek. — Nákladem Rudolf M. Rohrer, Brno 1937. — Stran 116. — Cena Kč 50.—

Autor vedle historického výkladu a přehledu pojištění nezaměstnanostního v jednotlivých státech zabývá se pojmem pojištění v nezaměstnanosti a jeho systematickou. Pro právníka je důležitý zejména výklad pojmu pojištění v nezaměstnanosti, v němž autor vychází z pojmu sociálního pojištění. Kapitola, označená jako »systematika«, obsahuje podstatně více, než by název nasvědčoval. Autor zabývá se tu vůbec základy pojištění proti nezaměstnanosti: rozsah pojistné povinnosti, její vznik, dávky, finanční hospodářství pojištění, nositelé nezaměstnanostního pojištění, pojistné (příspěvky), výplata dávek, kontrola nezaměstnaných, právní prostředky.

Časopisy

Veřejná správa (roč. VII., č. 5). Dr. V. Urbánek, Právní povaha disciplinárních deliktů smluvních zaměstnanců.

Soutěž a tvorba. Desetiletému jubileu čs. zákona proti nekalé soutěži je věnováno 5.—6. číslo časopisu »Soutěž a tvorba«.

Obsahuje mimo četnou judikaturu a zprávy zejména tyto články: univ. prof. dr. Karel Hermann-Ota v s k ý: »K dosahu generální doložky, její význam pro podnikové právo«, JUDr. Karel Skála, min. rada v ministerstvu obchodu: »K prvému desetiletí zákona proti nekalé soutěži«, JUDr. Jan Zenkl: »Jubileum nebo prognosa?«, JUDr. Jiří Weis: »K dějinám soutěžního práva«, JUDr. Leopold Hamann: »Co zbývá čs. judikatuře vyřešiti podle zákona proti nekalé soutěži«, JUDr. Otto Gellner: »Poměr známky registrované a zavedené«, JUDr. Jiří Weis: »Věrnostní rabaty«, JUDr. Miloš Wirth, předseda senátu pro nekalou soutěž v Praze: »Jak se soudí spory z nekalé soutěže v ČSR«, dr. Ing. Jan Vojáček: »Made in Czechoslovakia«. Objednávky na adresu: Dr. J. Lachout, Praha XII., 1721. Cena i s poštovným Kč 11.50.

Právní praxe (roč. I., č. 10). Dr. Viktor Kollel, Náhrada škody pro nepřihlášení k pensijnímu pojištění.

Úrazové pojištění (roč. V., č. 3). Dr. Vladimír Sedláček, Promlčení nároků na odškodnění podle úrazového zákona se zvláštním zřetelem k judikatuře.

Časopis pro železniční právo a politiku (roč. XVI., č. 5). Dr. Břetislav Mikán: Příspěvek k otázce, zda je připustno pořadem práva se domáhati opravy pensijního výměru dodatečným připočtením t. zv. válečných půlletí do doby pensijního členství, a k otázce promlčení doplatků na pensijní příjmy zaměstnanců státních drah.

Prager Juristische Zeitschrift (roč. XVII., č. 12). Dr. Herbert Poláček, Zur Kritik des Kleinschen Entwurfes eines Agentengesetzes.